

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku S. A.
przy uczestnictwie L. A.
o dział spadków i podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 27 kwietnia 2015 r., sygn. akt II Ca 1379/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje radcy prawnemu P. Ł. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Krowdrzy w Krakowie dokonał działu spadku i podziału majątku wspólnego L. i S. A., a Sąd Okręgowy w Krakowie w wyniku apelacji wnioskodawcy postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2015 r. zmienił częściowo postanowienie Sądu pierwszej instancji, zaś w pozostałym zakresie oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania.

Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wniósł wnioskodawca wskazując jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nieważność postępowania przed Sądami obu instancji wynikającą z nienależytego umocowania pełnomocnika uczestniczki przed Sądem pierwszej i drugiej instancji oraz z nienależytego umocowania pełnomocnika wnioskodawcy przed Sądem pierwszej instancji (art. 379 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Stwierdził też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem już samo proste porównanie orzeczeń Sądów obu instancji prowadzi do wniosku, że w zaskarżonym postanowieniu istnieje wewnętrzna sprzeczność w odniesieniu do ustalenia wartości majątku podlegającego podziałowi, a tym samym brak ustalenia wartości tego majątku i brak rozpoznania istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarżący wywodzi nieważność postępowania wynikającą z niewłaściwego umocowania jego pełnomocnika przed Sądem pierwszej instancji z faktu, że pełnomocnictwo, którego udzielił radcy prawnemu J. S. przy wnoszeniu sprawy obejmowało tylko umocowanie do prowadzenia sprawy z jego wniosku o dział spadku po S. A. i L. A., natomiast nie obejmowało umocowania do prowadzenia sprawy o podział majątku wspólnego tych spadkodawców, co było także przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia. Nieważność postępowania wynikającą z niewłaściwego umocowania pełnomocnika uczestniczki skarżący wywodzi zaś z faktu, że pełnomocnik ten był umocowany do prowadzenia sprawy o dział spadku po S. A., nie był natomiast umocowany do prowadzenia sprawy o dział spadku po L. A. oraz sprawy o podział majątku wspólnego po spadkodawcach, zaś jego substytut reprezentujący uczestniczkę przed Sądem drugiej instancji był umocowany do prowadzenia jedynie sprawy o podział majątku wspólnego.

Pomijając sporną w orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestię dopuszczalności powoływania się w skardze kasacyjnej na nieważność postępowania wynikającą z niewłaściwego umocowania strony przeciwnej lub innego uczestnika postępowania (porównaj między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r. II UZP 7/11, nie publ. i orzeczenia tam wskazane), należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie niewątpliwie nie występuje zarzucane przez skarżącego niewłaściwe umocowanie pełnomocników

procesowych wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, a tym samym nieważność postępowania z przyczyn wskazanych w art. 379 pkt 2 k.p.c.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, w wypadku, gdy w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym wspólnością ustawową, jak miało to miejsce w sprawie, do dokonania działu spadku niezbędne jest uprzednie lub jednoczesne z działem spadku, połączone w tym samym postępowaniu, przeprowadzenie podziału majątku wspólnego spadkodawców (porównaj między innymi uchwałę z dnia 2 marca 1972 r. III CZP 100/71, OSNC 1972/7-8/129 oraz postanowienie z dnia 21 października 1998 r. II CKU 56/98, nie publ.). W takiej sytuacji toczy się jedna sprawa i pełnomocnictwo udzielone do prowadzenia sprawy o dział spadku obejmuje także umocowanie do prowadzenia w ramach tej sprawy, podziału majątku wspólnego spadkodawców. Nie ulega zatem wątpliwości, że udzielone przez wnioskodawcę przy wnoszeniu sprawy o dział spadku po małżonkach S. i L. A. pełnomocnictwo procesowe udzielone do prowadzenia sprawy z wniosku S. A. o dział spadku po S. A. i L. A. (k.5) obejmowało także podział majątku wspólnego tych małżonków. Pełnomocnik wnioskodawcy był zatem należycie umocowany.

Należycie umocowany przed Sądami obu instancji był także pełnomocnik uczestniczki, którego zakres pełnomocnictwa przed Sądem pierwszej instancji określony został nie tylko przez wskazanie, że obejmuje sprawę o dział spadku po S. A., lecz także przez wskazanie Sądu Rejonowego, przed którym sprawa się toczy oraz sygnatury akt sprawy (k.19), natomiast przed Sądem drugiej instancji przez wskazanie, że sprawa dotyczy podziału majątku wspólnego oraz wskazanie Sądu Okręgowego, przed którym się toczy i sygnatury akt sprawy (k.461). Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008/11/122) oraz w postanowieniu z dnia 3 lutego 2012 r. I CZ 147/11 (OSNC-ZD 2013/2/38), określenie sprawy w treści pełnomocnictwa może polegać na oznaczeniu stron i przedmiotu postępowania, na wskazaniu sygnatury akt, jak też na jakimkolwiek innym oznaczeniu, które pozwala na identyfikację sprawy w jej technicznoprosesowym znaczeniu. Pełnomocnictwo udzielone przez uczestniczkę do prowadzenia niniejszej sprawy niewątpliwie pozwala na identyfikację sprawy, do której zostało udzielone.

Skarżący nie wykazał też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Nie wykazał bowiem, że w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, w wyniku którego zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r., nie publ.). W szczególności nie przedstawił żadnych okoliczności ani argumentów, które pozwalałyby na ocenę, że Sąd drugiej instancji nie ustalił wartości dzielonego majątku i nie rozpoznał istoty sprawy.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 15 i § 16 w zw. z § 2 ust. 3, § 6 pkt 7 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r., Nr 10, poz.65, ze zm.).